

WIRUS NEKROZY ŁODYGI CHRYSANTEMY (*CHRYSANTHEMUM STEM NECROSIS VIRUS*) AGROFAG PODLEGAJĄCY OBOWIĄZKOWI ZWALCZANIA

Objawy porażenia przez *Chrysanthemum stem necrosis virus* na złocieniach; dzięki uprzejmości Dr Andrea Minuto Centro di Saggio, CERSAA Albenga, Włochy; <https://gd.eppo.int/taxon/CSNV00/photos>

Objawy porażenia przez *Chrysanthemum stem necrosis virus* na złocieniach; dzięki uprzejmości Holenderskiej Służby Ochrony Roślin <https://gd.eppo.int/taxon/CSNV00/photos> (po lewej) oraz National Institute of Biology, Slovenia (Nataša Mehle); <https://gd.eppo.int/taxon/CSNV00/photos> (po prawej)

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania

Chrysanthemum stem necrosis virus występuje w Azji (Iran, Japonia, Korea Południowa) i Brazylii; był on stwierdzony w kilku krajach europejskich (Belgia, Holandia, Słowenia, Wielka Brytania i Włochy) na złocieniach, lecz ogniska szkodnika zostały zlikwidowane

Rośliny żywicielskie

Głównym żywicielem jest chryzantema wielkokwiatowa (*Dendranthema x grandiflorum*), rzadziej porażany jest pomidor (*Solanum lycopersicum*), a sporadycznie gerbera (*Gerbera* spp.) i eustoma wielkokwiatowa (*Eustoma russelianum*);

Objawy występowania i szkodliwość

W Holandii jako objawy porażenia przez wirusa obserwowano łagodne lub silne nekrotyczne smugi na łodydze, więdnienie liści i łodyg, a w niektórych przypadkach chlorotyczne lub nekrotyczne plamy i pierścienie na liściach. Niekiedy z czasem następowała całkowita martwica łodygi doprowadzająca do więdnienia części roślin, a nawet zamierania roślin. W Brazylii objawy zostały opisane jako nekrozy na liściach otoczone żółtymi obszarami, a następnie martwica na łodygach, pędach kwiatostanowych i szypułkach kwiatów. W Wielkiej Brytanii obserwowano martwicę na łodygach i nekrozy na liściach. Na naturalnie zainfekowanych roślinach pomidora w Brazylii obserwowano nekrozy na łodygach oraz nekrotyczne plamy i pierścienie na liściach. Na inokulowanych odmianach pomidorów „Moneymaker”, „Pronto” i „Trust” objawy porażenia systemicznego zostały opisane jako zmiany na liściach: chlorotyczne i nekrotyczne, chloroza i szorstkość oraz silne zahamowanie wzrostu roślin, chociaż nie wszystkie zainokulowane rośliny miały objawy porażenia.

Na obszarze swojego występowania wirus wywołuje niekiedy duże szkody w produkcji roślin doniczkowych i kwitów ciętych oraz obniża plony

pomidorów. Dotyczy to zarówno upraw w gruncie jak i pod osłonami.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Wektorem wirusa są wciornastki, a zwłaszcza wciornastek zachodni (*Frankliniella occidentalis*), który przenosi go w obrębie uprawy oraz z jednej uprawy do sąsiedniej. Na większą odległość wirus jest przenoszony wraz z roślinami do sadzenia gatunków żywicielskich, oprócz nasion.

Kontrola objawów i pobieranie prób

Informacje nt. żywicieli, rozmieszczenia geograficznego, objawów, terminu kontroli i pobierania prób oraz miejsc pobierania prób i rodzaju pobieranego materiału znajdują się w dokumencie „Agrofagi kwarantannowe spoza UE” na stronie: <http://piorin.gov.pl/zdrowie-roslin/agrofagi-szkodliwe/>.

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku jakichkolwiek podejrzeń co do obecności agrofagów w importowanym materiale roślinnym oraz w krajowych nasadzeniach roślin żywicielskich, gdzie wysadzono materiał szkółkarski pochodzący z krajów nieeuropejskich należy poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Oddziały PIORiN umiejscowione są w większości miast powiatowych. Dane kontaktowe tych jednostek znajdują się na stronie <http://piorin.gov.pl/>.

Wymagania fitosanitarne

W Unii Europejskiej, a tym samym w Polsce *Chrysanthemum stem necrosis virus* podlega obowiązkowi zwalczania (jest to agrofag kwarantannowy w Unii).